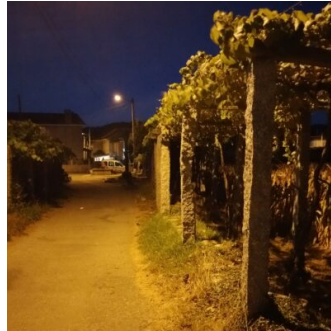

Ultreia 114 mei 2021

IN DEZE ULTREIA:

01. Van de redactie
02. Covid-19 actueel
03. Kijktip: Op het Kloosterpad
04. Onthulling schelp Groate Kerk in 2022
05. Jubileum 'Nos Repos' uitgesteld
06. Afscheid Antje en Piet van infocentrum Vessem
07. Gaat het lukken?
08. De wegen naar Santiago zijn ondoorgrondelijk
09. Gevraagd in Vessem: Informant / voorlichter
10. Gezocht: rondwandelingen voor studenten
11. Santiago Students zoekt webredacteur
12. Bicigrina op weg naar Santiago
13. Deel je e-bike-ervaringen
14. Gratis online concert Discantus
15. Vluchten kan wel weer
16. Excursie Conques 20-25 oktober 2021
17. Nieuwe podcasts
18. Voorverkoop Gids voor de Pelgrim
19. Ontdek eens een andere (fiets)regio
20. BOEK: Berichten van achter de horizon
21. 'Mislukte' foto, vrolijke herinnering

22. Ledenbijeenkomsten 2021, 2022, 2023

23. Colofon

Van de redactie

Het is 28 oktober 2019. Ik ben op weg naar het Huis van Sint Jacob om me daar voor te stellen als potentiële nieuwe redacteur voor de Ultreia. Vanwege werkzaamheden aan het spoor moet ik tussen Amsterdam Centraal en Bijlmer Arena de metro nemen. Die staat op vertrekken, maar ik wring me nog net tussen de deuren en bied zo degene achter me de mogelijkheid hetzelfde te doen. We moeten er beiden om lachen en raken in gesprek.

In twintig minuten passeren allerlei aspecten van ons leven en 'het' leven de revue. Het lijkt geen bijzonder gesprek, maar dat is het wel. We voelen het beiden. Op Bijlmer Arena nemen we afscheid met een knuffel. Dit bevestigde nog eens wat ik al wist: ik heb geen camino nodig voor bijzondere ontmoetingen.

In deze tijd geeft dit me veel kracht en rust. Ook in een terloops gesprekje zit vaak een snuffje caminogevoel, omdat ook zo'n 'praatje pot' je soms een verrassend inkijkje in de ander biedt.

Aan de andere kant gaat dit 'bewust genieten' steeds meer voelen als een reling waar ik me aan vastklamp om niet in een gat van essentieel gemis te vallen.

Zal het ooit weer mogelijk zijn om wekenlang uit het normale leven te stappen? Geen voorzorgsmaatregelen, geen nieuws. Gewoon: 's morgens vertrekken zonder te weten waar je 's avonds zult zijn. Niet weten wie en wat je tegenkomt. De wetenschap dat het van alles kan zijn maar dat het altijd goedkomt.

Zelfs nu ik door fieldlab organisatoren word weggezet als '70+, dus verhoogd risico, dus niet welkom' koester ik het caminovirus en vertrouw ik erop dat het goedkomt. Linksom of rechtsom. Dus ik blijf trainen, pak mijn rugzak alsof ik weken op stap ga en geniet van alles wat ik tegenkom. Al is het maar de onvoorspelbaarheid van de Nederlandse natuur, het weer, de conditie van wegen, paden en bewegwijzeringen.

Ik zie velen van jullie hetzelfde doen en geniet daarvan. Tegelijk volg ik met plezier en een lichte jaloezie degenen die nu onderweg zijn op de camino. Ultreia! Ultreia! Et suseia Deus (of Jacobus) adjuva nos!

Francine van den Bergh

Redacteur-van-de-meimaand

Covid-19 actueel

Zowel in Nederland als in de landen om ons heen zien we de bepalingen en beperkingen in verband met het coronavirus bijna dagelijks veranderen.

Zelfs de online-informatie van overheidsinstellingen blijkt soms achterhaald door het (aller)laatste nieuws.

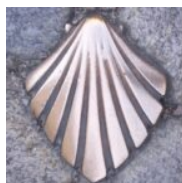
Daarom is het heel belangrijk om:

- steeds de meest actuele land(en)informatie door te nemen;
- de covidinformatie van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en waar mogelijk ook die op overheidswebsites van je bestemming(en) te raadplegen;
- te weten dat zeer regelmatig geactualiseerde, pelgrimgerichte informatie over de stand van zaken rondom Covid-19 ook te vinden is bij het Vlaams Compostelagenootschap en het portaal van de Voie de Vézelay.

VLAAMS COMPOSTELAGENOOTSCHAP

VOOR EEN BETERE TOCHT

Voie de Vézelay

Kijktip: Op het Kloosterpad

Maandag 17 mei zond Kruispunt op NPO 2 de eerste aflevering uit van 'Op het Kloosterpad', het eerste deel van een tweeluik. Het tweede deel volgt maandag 24 mei (tweede pinksterdag).

Op het Kloosterpad is samengesteld ter ere van het Jaar van het Brabantse kloosterleven en laat ons kennismaken met een aantal bijzondere pelgrims, die allemaal hun eigen reden hebben om op weg te gaan. Ze wandelen op struinpaden door het Brabants landschap en bezoeken kloosters en kerken in hun zoektocht naar bezinning, stilte en nieuwe inzichten.

De belevenissen van pelgrims en het feit dat het nieuwe Kloosterpad in Den Bosch de route naar Santiago raakt, maken dit tweeluik zeer de moeite waard om (terug) te kijken.

Onthulling schelp Groate Kerk in 2022

De datum van de onthulling van de schelp in de bestrating voor De Groate Kerk in Sint-Jacobiparochie is verschoven naar 26 maart 2022.

De bedoeling is dat iedereen welkom is bij de onthulling, dat is echter vanwege de coronamaatregelen op 25 juli 2021 niet mogelijk.

Daarom is besloten de onthulling uit te stellen tot volgend jaar.

Commissie Stichting Kultureel Sintrum De Groate Kerk

Jubileum 'Nos Repos' uitgesteld

De pelgrimsrefuge 'Nos Repos' in Augy-sur-Aubois beleeft dit jaar zijn vierde lustrum. Het jubileumfeest voor dit twintigjarig bestaan stond op de kalender voor 25 en 26 juni van dit jaar. Helaas moest in overleg met de hospitaleros en het bestuur van de Stichting Vrienden van de Pelgrimsrefuge 'Nos Repos' het verdrietig makende besluit worden genomen dat dit feest vanwege de coronamaatregelen NIET kan doorgaan.

We laten het vierde lustrum echter niet ongemerkt voorbijgaan en hebben tevens besloten het feest te verplaatsen naar 25 en 26 juni 2022!

Natuurlijk hopen we volgend jaar met velen dit bijzondere feest te mogen vieren in goede gezondheid.

Hopelijk kunnen de pelgrims gezond en wel weer op pad gaan in een gezonde omgeving. We wensen iedereen veel gezondheid en veel pelgrimsplezier.

René en Hanny Heinrichs

(<https://www.santiago.nl/wp-content/uploads/2020/09/Pelgrimsweekend-Vessem-3e.jpg>)

Afscheid Antje en Piet van infocentrum Vessem

Vele, vele jaren waren Antje en Piet van Tillaard 'het gezicht' van ons infocentrum te Vessem. Wij weten niet anders dan dat zij hier als coördinatoren de gang van zaken regelden. Ze deden dat met passie, gedreven door liefde voor het pelgrimeren en met een goed hart voor ons Genootschap.

Onlangs zijn zij teruggetreden als coördinatoren: zij wilden het wat rustiger aan gaan doen. Alvorens deze stap definitief te nemen, wilden zij wel dat er opvolgers beschikbaar waren. Immers, het infocentrum in de herberg en de informanten daar gaan hun aan het hart.

In Michiel Lenssen en Catherine Michot hebben zij twee enthousiaste opvolgers gevonden. Zij gaan met eenzelfde passie zorgen dat ons infocentrum stevig op de kaart blijft staan, met als doel aspirant pelgrims zoveel mogelijk in hun voorbereiding te ondersteunen.

Als Genootschap zijn wij veel dank verschuldigd voor de inzet van Piet en Antje gedurende heel veel jaren.

Gaat het lukken?

Een groot aantal zaken rondom het veilig kunnen pelgrimeren is nu nog ongewis. Wij hebben regelmatig contact met het bestuur van het klooster in Roncesvalles en kregen van hen informatie die mogelijk kan bijdragen tot een besluit nu al op pad te gaan. Maar het blijven dagkoersen.

Sinds 17 mei is het pelgrimsbureau (Accueil des Amis) in Saint-Jean-Pied-de-Port open (39 Rue de la Citadelle, +33 559 37 05 09). Altijd goed om hier even langs te gaan, daar is de meest actuele informatie voorhanden.

Of de gemeentelijke herbergen open zijn is nog niet duidelijk. Wel zijn de meeste hotels en pensions geopend, zo ook de pelgrimsgîte Beilari in Saint-Jean-Pied-de-Port (40 Rue de la Citadelle, +33 559 37 24 68).

Als het weer en jouw conditie het toelaten kun je kiezen om via de route Napoléon de Pyreneeën over te steken.

Onderweg kom je langs refuge Orrison (+33 559 49 13 03 / +33 638 26 97 38 of <https://refuge-orrisson.com/fr/>) en, 900 meter verder, langs de net geopende Auberge Borda (+33 661 92 97 43 of aubergeborda@gmail.com). De prijzen voor een overnachting variëren van € 40 tot € 48 p.p. per nacht, inclusief ontbijt en diner. Beide zijn open.

In Roncesvalles is de Albergue de Peregrinos de Roncesvalles (+34 948 76 00 00) op dit moment nog gesloten, juist ook vanwege het geringe aantal pelgrims. Hetzelfde geldt voor Hotel Roncesvalles.

Wel kan er overnacht worden in Hotel La Posada. Je moet zelf je handdoek en slaapzak meenemen en je slaapt met meerderen op één kamer. De prijs is € 20 p.p.; reserveer wel even van tevoren (<https://www.alberguederoncesvalles.com> of +34 948 76 00 29).

Let wel: het reizen blijft nog steeds voor eigen risico en de maatregelen kunnen per regio verschillen.

De werkgroep Hospitaleren in Roncesvalles.

De wegen naar Santiago zijn ondoorgrondelijk

Mijn camino-avontuur begon in oktober 2011, toen de Geschiedenis Special 'Pelgrims – Onderweg naar Santiago de Compostela' bij mij in de brievenbus viel met de uitnodiging om de tentoonstelling in het Catharijneconvent in Utrecht te bezoeken. Het tijdschrift wekte mijn nieuwsgierigheid op en de tentoonstelling, georganiseerd in het kader van 25 jaar Nederlands Genootschap van Sint Jacob, versterkte mijn verlangen om op stap te gaan.

Tien jaar later, in het Heilig Jaar 2021, verschijnt in mei opnieuw een Geschiedenis Special met als titel 'Op weg naar Santiago de Compostela'. Een prachtige uitgave, boordevol praktische informatie, met de geschiedenis en betekenis van de camino en de beschrijving van de diverse pelgrimsroutes door Nederland, België, Frankrijk, Portugal en Spanje. Ook vind je er tal van tips om het pelgrimsoord lopend of fietsend te bereiken. Een bijzondere editie qua inhoud en vormgeving, maar vooral ook door de intensieve samenwerking met de redactie van onze eigen Jacobsstaf.

Zoals het mij destijds verging, wens ik elke lezer toe dat hij/zij hierin de inspiratie vindt om op weg te gaan en een lang gekoesterde droom te verwezenlijken.

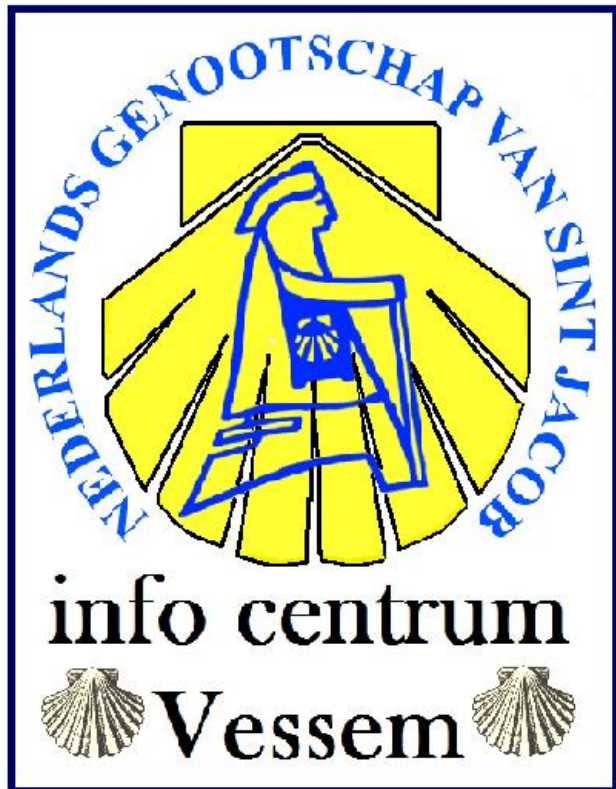

Het magazine kost € 7,50 en je kunt het bestellen via de pluswebshop.

Monique Walrave

Gevraagd in Vessem: Informant / voorlichter

Het Nederlands Genootschap van Sint Jacob zoekt vrijwilligers voor het geven van voorlichting in het informatiecentrum te Vessem.

Ben jij lid van het Genootschap, heb je recentelijk de camino gelopen of gefietst en ben je woonachtig in de omgeving van Vessem (regio Den Bosch of Zuidoost Brabant)? Dan zijn wij op zoek naar jou!

Elke 2
en 4

zaterdag van de maand wordt er in Vessem van 11.00 tot 15.00 uur informatie verstrekt aan toekomstige pelgrims. Je wordt ingedeeld op basis van een rooster. Stuur een email naar het infocentrum om je op te geven of voor meer informatie.

Michiel Lenssen en Catherine Michot, coördinatoren infocentrum Vessem

Gezocht: rondwandelingen voor studenten

Santiago Students is een project van het Nederlands Genootschap van Sint Jacob waarmee we jonge mensen willen uitdagen om te gaan wandelen. En om jongeren uit te nodigen zich aan ons te verbinden. Om dit doel te bereiken, vragen we onze lezers die mooie wandelingen maken om deze met ons te delen.

Hoe kun je ons helpen?

- Deel een rondwandeling (= een route die start en eindigt op hetzelfde punt);
- met een lengte van 5 tot 10 km;
- we zoeken zowel stadswandelingen als routes door dorpen, buitengebieden en natuur;
- belangrijk: het startpunt moet bereikbaar zijn met het openbaar vervoer;
- als je een geschikte route weet en ons mailt, ontvang je een document waar je de routebeschrijving in kunt zetten. We werken niet in gpx; in het format wordt dit toegelicht.

Wat doet Santiago Students met jouw wandeling?

- Waar nodig voorzien we die van afbeeldingen;
- voegen we mogelijk themaopdrachten toe;
- en gaan ze dan aanbieden aan studenten.

Hoe dat eruit ziet?

Op onze pagina's op de website vind je al een aantal voorbeelden van (thema)wandelingen.

Alvast enorm bedankt voor je hulp!

Santiago Students zoekt webredacteur

Santiago Students is een werkgroep van ons Genootschap die zich richt op jongeren en ze uitdaagt om te gaan wandelen. Deze werkgroep zoekt voor het onderhoud van haar pagina's op de website een webredacteur die:

aangereikte tekst en foto's op de pagina van de werkgroep zet;

aangereikte wandelingen (in pdf) op deze pagina plaatst;

misschien al over enige digitale vaardigheid beschikt en/of het leuk vindt om de benodigde kennis op te doen;

hier gemiddeld een uur per twee weken aan wil besteden.

Lijkt het je leuk om zo een waardevolle bijdrage te leveren aan het enthousiasmeren van jongeren voor pelgrimeren? Laat het ons uiterlijk 28 mei weten! Of informeer je eerst nader op de pagina Santiago Students.

Bicigrina op weg naar Santiago

Wat komt er bij kijken als een vrouw alleen de camino gaat fietsen? Vrouwelijke fietspelgrim (bicigrina) Astrid Aansorgh doet het al meer dan tien jaar en deelt haar ervaringen en tips.

Op mijn (fiets)pad tref ik doorgaans vriendelijke mensen. In Frankrijk krijg ik dagelijks wel een hoed (*Chapeau!*

) als compliment. Hoe verder zuidwaarts, hoe meer verbazing:

Sola

(alleen)???

Fietsreparaties verricht ik graag in het zicht: vaak krijg ik dan hulp. Van menig bestelbusje kreeg ik een lift met mijn gewonde stalen ros. Automobilisten stopten vaak als ik mijn hand opstak; ik noemde ze mobiele wegwijzers.

Spanjaarden en toeters is wel een dingetje. Een bicigrina heeft een sterk hart nodig. Spanjaarden zijn niet gewend aan een vrouw alleen op de fiets, zo is me uitgelegd; en blijkbaar zet dat aan tot herrie maken.

Opvallen doe je als vrouw zeker. 'Ah daar ben je dan. Al dagen hoor ik in de dorpjes: "gisteren kwam hier een vrouwelijke fietser langs"', aldus een fietser die mij passeerde op de Zilverroute.

Vervelende ervaringen had ik in tien jaar Jacobswegen weinig, maar er zat een achtervolging bij. Plotseling in de remmen knijpen en rechtsaf slaan is een handige truc om iemand naast je af te schudden. Nodig was dat overigens zelden. Het algemene advies: gebruik je gezond verstand.

Fietskleding op de camino. Vaak is het warm en dan denk je: korte fietsbroek, soms mouwloos shirt. Maar denk ook: afgelegen terrein. In deze omstandigheden heeft een ruim vallend herenshirt voordelen boven synthetische, strakke lycrapakjes. Bovendien zijn herenshirts onderweg gemakkelijker te vinden. Stel je hogere eisen, regel je kleding dan liever vooraf. Mijn favoriete materiaal is merinowol en rechtstreeks op de huid merinowol met zijde. Over fietsbroeken: kijk uit met bretels. Als het kouder is, kan het voordelen hebben, maar bij een sanitaire stop op de camino is struikgewas vaak je enige privacy. En alle laagjes over de bretels moeten ook uit.

Deel je e-bike-ervaringen

Heb jij (een deel van) de camino gefietst per e-bike? Dan horen we graag jouw ervaringen! Bijvoorbeeld over voor- en na transport, accu opladen, pech onderweg en alles wat je verder nog kunt tegenkomen.

We zouden het enorm op prijs stellen als je je ervaringen deelt via een mail aan de fietsredactie.

Gratis online concert Discantus

Ensemble Discantus maakt een genereus gebaar en zet een bijzondere concertregistratie gratis online.

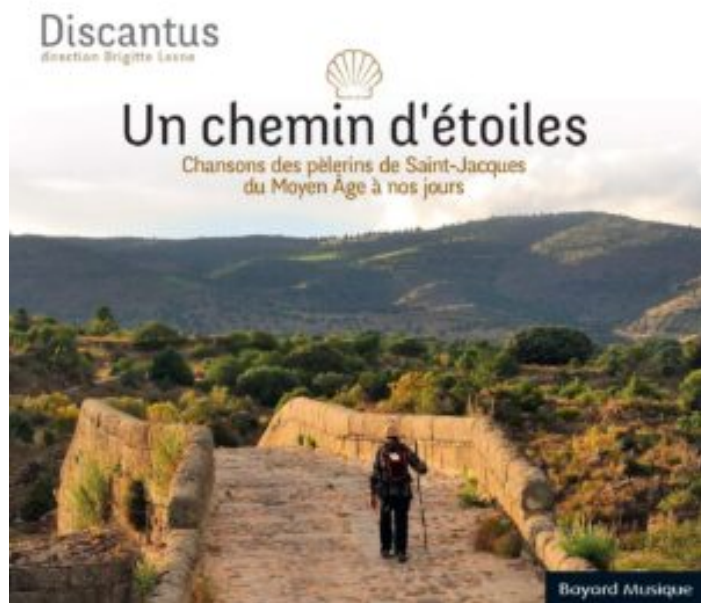
Un chemin d'étoiles

werd opgenomen in de thermen van het indrukwekkende Musée de Cluny in Parijs, een buitengewoon passend decor voor dit sfeervolle concert.

Je kunt je scherm op volle grootte zetten en genieten van de aanblik van het zingende en spelende ensemble.

Of sluit je ogen en laat je meevoeren in het pelgrimsgevoel dat de muziek als vanzelf opwekt. Voel jezelf weer lopen langs velden en wegen, van l'Aubrac tot over de meseta.

Het repertoire is op diverse cd's verschenen en ook uitgevoerd door andere ensembles.

Als je meer wilt weten over Discantus of dit repertoire, neem dan contact op met Ben van der Linden.

Vluchten kan wel weer

Onze geliefde pelgrimsgroet Ultreia! krijgt in de 'gedachten en ingevingen' van Mohamed el Haddad een bijzondere invulling. Zijn eigen ervaringen in het leven, inclusief de camino en vele andere tochten, vormen zijn inspiratiebron.

Vluchten kan wel weer

Vluchten kan wel weer, naar de eeuwige weg.

De wil om te leven,

Die is hardnekkig, is sterker dan de drang naar adem

onder water als je van een karige boot in het blauwe water valt.

Blauw, van verlangen naar vrijheid, veiligheid, rust en

het ordenen van je gedachten.

Vluchten van wanhoop naar hoop

Waar?

Waar, je hoop wordt getoetst op echtheid

Waar, je angst wordt getoetst op echtheid

Waar, je drang naar adem wordt getoetst op echtheid

Dwalen, huilen verlangen,

hoop

Tussen de oude en de nieuwe stad

huist een eeuwige weg.

Onzichtbaar voor ons

wel voor hen die de hoop ademen,

de hoop vervloeken

Vertrekken is de hoop vervloeken,

omarmen uit woede.

De dwazen in hen missen het gevoel

te kiezen waarheen.

Waar is rust, droom en warmte?

Waar kan ik, ik zijn?

De dwazen zijn vertrokken.

De richting bepaalt de wind, de regen en soms het geluid, komende van ergens waar ik denk dat men mij roept, smeekt, dwingt om het te volgen.

Vluchten kan wel weer

Excursie Conques 20-25 oktober 2021

Werkgroep Geschiedenis & Cultuur

Voor elke pelgrim is deze excursie naar Conques en Rocamadour een heel bijzondere belevenis. Je overnacht in de abdij Sainte Foy en in het klooster Notre Dame. Het klooster en de abdij liggen midden in Conques, met zijn oude en steile straatjes. In de abdij kun je meedoen met de getijdengebeden van de broeders norbertijnen.

Conques ligt aan de pelgrimsroute via Podiensis (Aveyron) en de romaanse abdijkerk is een van de drie belangrijkste pelgrimskerken langs de Camino de Santiago. Het hoogtepunt is het tympaan en de kerk telt meer dan tweehonderd kapitelen. Die gaan we van nabij zien tijdens een bezoek aan de galerijen, begeleid door een orgelconcert van broeder Jean Daniel. In het museum kun je extreem kostbare reliekhouders – verfraaid met kristallen, goud, parels en edelstenen – bewonderen.

De tweede parel waar deze excursie je brengt, is Rocamadour. Deze bedevaartplaats kleeft tegen een steile rots en is, dankzij de mysterieuze Zwarte Madonna, een van de drukstbezochte bedevaartplaatsen van Europa.

Verder staan bezoeken aan onder andere de Aubrac, Figeac en Cahors op het programma. In de Aubrac, een hoogvlakte met een onvergetelijk alpenlandschap en een grillig klimaat, zijn de huizen en kerken gebouwd van blokken grijs graniet. Middeleeuwse herbergen boden de soms verdwaalde pelgrim enige bescherming.

Het dorp Saint-Cirq-Lapopie ligt als een adelaarsnest boven de rivier de Lot. In de jaren vijftig verzamelden zich hier 's zomers de surrealisten uit de kringen van André Breton. In Cahors ligt over de Lot de beroemde Pont Valentré en de kathedraal Saint Etienne.

Deze excursie kost voor leden € 475 (voor niet-leden € 555) en omvat:

- vervoer van de luchthaven/het station van Toulouse naar Conques en terug;
- drie nachten en halfpension in de abdij in Conques;
- twee nachten met ontbijt in Rocamadour.

Klik op een van de knoppen hieronder voor meer info en/of inschrijving. (NB: de pdf vermeldt de informatie voor 2020 maar het programma 2021 is vrijwel gelijk. De pdf wordt aangepast zodra dit mogelijk is.)

Nieuwe podcasts

Er zijn weer drie nieuwe afleveringen te beluisteren in Camino NL:

Sandra wilde er absoluut niet aan dat ze een pelgrim was, ze was 'gewoon een wandelaar.' Je begrijpt: dat zou onderweg veranderen ...

Pelgrim Frank was het niet eens met de invloed van geld in het Nederlandse zorgsysteem en zette een opmerkelijke stap: hij besloot naar Santiago te gaan fietsen zonder geld, zonder pinpas en zelfs zonder zorgverzekering.

Pelgrim Doriene ging de Camino lopen nadat ze in haar huwelijk op het punt was gekomen dat ze dacht: 'Hij eruit of ik!'

Je kunt Camino.nl beluisteren via je favoriete podcastapp of bekijk de lijst en kies er een via onderstaande link.

Voorverkoop Gids voor de Pelgrim

Het aantal geïnteresseerden in de heruitgave van 'De Gids voor de Pelgrim' groeit door, vanuit zowel Nederland als België. Heb je je nog niet aangemeld als belangstellende, doe het dan nu en verzeker jezelf van een exemplaar voor de voorverkoopprijs van € 19,50 (excl. verzendkosten), wat zo'n 20% minder is dan de winkelprijs.

Onthoofding van St. Jan, fascinerend detail van een kapiteel in het portaal van de basiliek van Vézelay.

Zodra de verschijningsdatum bekend is, krijgt iedereen die heeft ingetekend bericht en kan men tot de daarin vermelde uiterste datum het boek aanschaffen voor de voorverkoopprijs.

Om nog even het geheugen op te frissen:

De Gids voor de Pelgrim

is een heruitgave van het twaalfde-eeuwse document dat deel uitmaakt van de *Codex Calixtinus*

. Het bevat fascinerende details, is geestig – met toespelingen en parodieën – en toont groot ontzag voor heiligen en hun relieken. In een elftal hoofdstukken passeren de wegen vanuit Frankrijk naar Santiago, dagetappes in Spanje, dorpen en steden langs de routes, opvangcentra, rivieren en regio's, hun bewoners en hun eigenaardigheden de revue. Met als sluitstuk de stad Santiago, Jacobus' graf aldaar, de kathedraal en hoe de pelgrims ontvangen moeten worden.

De hernieuwde uitgave is uitgebreid met een inleiding en een aantal beschouwingen over specifieke onderwerpen; onder meer over het pelgrimeren in de twaalfde eeuw, de wegen naar Santiago, de heiligen en hun relieken langs de route, de

Codex Calixtinus

en de (kerk)politieke context in Spanje in de twaalfde eeuw.

Heerlijk leesvoer voor elke – ervaren, beginnende en aspirant – pelgrim!

Ontdek eens een andere (fiets)regio

Als deze tijd met al zijn reisbeperkingen ons iets heeft geleerd, dan is het wel dat er in eigen land oneindig veel te genieten valt, ook voor de fietsende pelgrim. Daarom nog maar eens een paar tips.

Zin om vanuit Friesland Vesseem en De Kempen te ontdekken of vanuit Vesseem naar Santiago aan het Wad te fietsen? Op Route.nl vind je onder nummer 865419 een mooie route tussen beide regio's, met een fijne tussenstop in bijvoorbeeld Harderwijk, waar veel overnachtingen bij 'Vrienden op de Fiets' mogelijk zijn.

Ga je op verkenning in Friesland, dan kun je natuurlijk kiezen voor de Elfstedenroute. Maar minstens zo aantrekkelijk is een rondje Sneekermeer of Bakkeveen, een tocht door 'authentiek Friesland', fietsen door de Friese bossen of een van de talloze andere routes door deze mooie provincie, die je vindt op Route.nl.

Of sla onderweg af in een heel andere richting, bijvoorbeeld naar Drenthe, om in deze mooie regio een van de negentien routes te fietsen. Of naar de regio Groesbeek en de nieuwe fietsbrug bij Cuyk. En hoe goed ken je de omgeving van Landgraaf? Of de Achterhoek en Winterswijk, waar de gotische Jacobskerk zo'n prominente plaats inneemt? Laat je inspireren op Route.nl en ontdek steeds weer andere fijne (fiets)regio's.

Jacobskerk Winterswijk

Tot slot nog een tip voor als je weer de grens over wilt en zonder heuvels Frankrijk wilt bereiken. Die mogelijkheid vind je onder nummer 350465 op Route.nl. Langs deze 'alternatieve LF57' fiets je van Eindhoven via de F69 Waalre/Valkenswaard naar Tienen, Hastière en Givet, om daar de pelgrimsroute weer op te pakken.

Wil van Gerwen

BOEK: Berichten van achter de horizon

Het vervolg op een camino

In 2016 liep ik, met Monique en onze kooikerhond Puck, van Eijsden naar Santiago. Uit de blog van de reis ontstond het boek

Een edelman in Lerma

(zie Jacobsstaf 121). Het boek markeerde het slot van onze tocht, althans dat dacht ik. Maar het verhaal kreeg nog een staartje. Een exemplaar bereikte namelijk Cees Nootboom op Menorca.

Cees stond aan het begin van onze pelgrimage. Ooit stuitte ik op zijn meesterwerk

De omweg naar Santiago

en vanwege dit boek reisde ik voor het eerst naar Spanje, ontdekte ik pelgrims en – veel jaren later – liep ik zelf ook over het pad. Zonder Nootboom had ik Vézelay, Roncesvalles en Frómista nooit gezien.

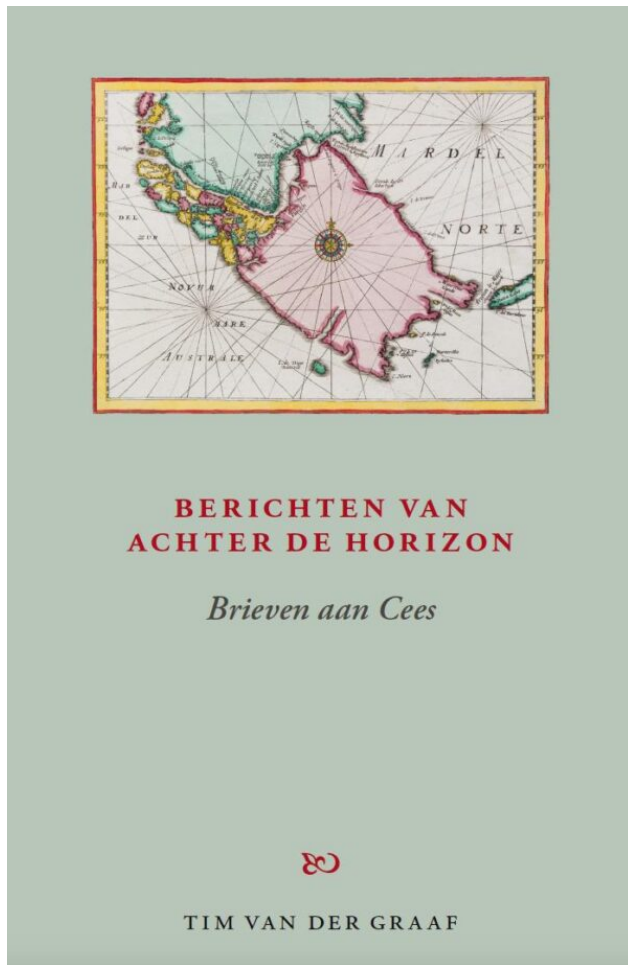
In een brief bedankte hij mij voor het boek. Die kon ik niet onbeantwoord laten; hierop stuurde hij een mail en zo begon een onregelmatige conversatie. En nu zijn de brieven aan Cees gebundeld in

Berichten van achter de horizon. Brieven aan Cees

. De tekst op de achterzijde van het boek noemt enkele van de thema's die, naast de camino, aan bod komen:

Je bent op reis, door Zuid-Amerika of naar Zeeland, en je stuurt brieven naar een schrijver. De laatste twintig jaar heeft die schrijver jou begeleid, jij hebt zijn werk gelezen, hij heeft jou duizenden pagina's toegesproken maar ditmaal zijn de rollen omgedraaid.

Je vertelt hem over een land dat een eiland droomt te bezitten, over een alomtegenwoordig onzichtbaar beest, over Europa, Diderot en andere gezamenlijke liefdes, over koffers vol boeken, verlaten straten, heel foute mannen van vroeger en nu, maar bovenal over de band die tussen lezers en schrijvers ontstaat.

Tim van der Graaf,

Berichten van achter de horizon. Brieven aan Cees

, gebonden, 68 pagina's met illustraties van Sharon Chester ISBN 978 90 828580 6 8, € 20.

Te koop bij boekhandel (en webshop van) Godert Walter in Groningen, in de zaak van Monique, Kapsalon Zus en Zo aan de Prinsesseweg in Groningen en bij Uitgeverij Zwavel & Zuurstof.

'Mislukte' foto, vrolijke herinnering

Precies op het moment dat ik een panoramafoto maakte op het plein voor de kathedraal in Santiago, doken deze vier vrouwen (weer) op. Onderweg was ik ze met enige onregelmatigheid tegengekomen. Meestal luid lachend en pratend, elkaar onderweg onwelgevallige spiertjes masserend. In het voorbijgaan maakte ik daar wel eens een opmerking over, die door een van de vrouwen werd vertaald voor de andere drie. Dan was het weer gieren. Wat ik zei, weet ik echt niet meer, wel dat het iets heel onschuldigs was. Met de enige van de vier die een paar woorden Engels sprak, heb ik ook nog een stukje opgelopen.

En toen doken ze in Santiago opnieuw op en zagen mij een foto nemen. Dat was reden om weer luid te gaan joelen en te roepen dat zij hier al een dag eerder waren dan ik (wat klopte). Mij lukte het intussen niet om te besluiten tussen foto maken en terugzwaaien. Het leverde deze 'mislukte' foto op; en een heel leuke herinnering.

Na de foto volgde natuurlijk de groepshug (in 2019 kon dat nog). Het was leuk om elkaar na afloop nog eens te spreken. En ik hoop maar dat ik niet meteen de sfeer bedorven heb door op te merken dat ze nu zeker 'gezellig weer naar huis gingen'. Daar waren ze absoluut nog niet aan toe! Was het zo samen gezelliger dan thuis? (Dacht ik toen.) Of konden ze zich, zoals zovelen, nog (lang) niet losweken van de camino?

Panoramix

Ledenbijeenkomsten 2021, 2022, 2023

De situatie rondom Covid-19 is voor de regio Arnhem-Nijmegen reden om aan te geven dat de onzekerheid te groot is om dit jaar de najaarsbijeenkomst te organiseren. De regiocommissie is tot de conclusie gekomen dat de ontwikkelingen inzake de coronaregels op dit moment nog dagelijks veranderen en dat er op zijn vroegst na de zomer duidelijkheid is over afschaling naar normaal zodat de maatschappij weer 'open' gaat. De voorbereiding van een grootschalige bijeenkomst vergt minimaal zes maanden. Daarom kunnen ze het voor november 2021 geplande evenement niet organiseren op de door hen gewenste manier, waarbij ontmoeting centraal staat.

Bovendien heeft de regio bij het organiseren van een dergelijk evenement de verantwoordelijkheid voor de vrijwilligers en de inschatting is dat die terughoudend zullen zijn om hun medewerking te verlenen.

Na overleg met de regio De Haag en de werkgroep Ledebijeenkomsten heeft het bestuur op 11 mei besloten om dit jaar op 6 november een beperkte najaarsbijeenkomst te laten organiseren door de werkgroep Ledebijeenkomsten. De regio Arnhem-Nijmegen zal in dan 2022 de najaarsbijeenkomst organiseren, wat tevens betekent dat de regio Den Haag dit zal doen in 2023.

Namens het bestuur,

Hans Goeman

Colofon

Ultreia is een uitgave van het Nederlands Genootschap van Sint Jacob. Voor meer informatie en nieuws zie de website www.santiago.nl (<https://www.santiago.nl>) en de Facebookgroep Camino de Santiago – De Virtuele Albergue, waar je ook tips en ervaringen kunt uitwisselen met andere pelgrims.

Redactie: José van der Haar en Francine van den Bergh

Redactieadviseur: Julie Merks

Verzending: Han Lasance

Deadline/publicatiedatum: Ultreia verschijnt rond de 20e van iedere maand. Wij zien jouw kopij graag voor de 15e tegemoet op ultreia@santiago.nl (<mailto:ultreia@santiago.nl>).

Aanwijzingen voor de auteur: Kopij mag maximaal 300 woorden bedragen in platte tekst (tekst zonder opmaak), bij voorkeur met een relevante foto/afbeelding (met bronvermelding) erbij. Wij gaan ervan uit dat wij deze foto dan vrij mogen gebruiken.

Foto's: De foto's in deze Ultreia zijn afkomstig uit de collecties van diverse lezers, de redacteurs en van <https://pixabay.com/> (<https://pixabay.com/>).

Vertrouwenspersoon: Het Genootschap heeft twee vertrouwenspersonen die je kunt benaderen bij problemen, conflicten of voor een vertrouwelijk gesprek. Hier (<https://www.santiago.nl/vertrouwenspersoon/vertrouwenspersonen>) vind je meer informatie.